

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

UFR- ESCOLA DE
TREBALL SOCIAL

COL·LEGI OFICIAL
DE TREBALL SOCIAL
DE CATALUNYA

CURS DE POSTGRAU

MENORS PERSONES EN ESTRANGERS NO TRÀNSIT A LA RECERCA ACOMPANYATS D'UNA VIDA DIGNA

1a EDICIÓ, 2018-2019

El fenomen dels Menors Estrangers No Acompanyats (MENA) està present en diferents països europeus i nord-americans. És una problemàtica que exigeix una mirada àmplia des de diferents nivells (polític, institucional, professional ...). Els factors de risc i situacions d'exclusió que viuen aquests menors i joves contradiuen sovint els principis de la Convenció dels Drets de la Infància.

En el transcurs d'aquests darrers 20 anys del fenomen s'ha produït un oscil·lació en aquest flux migratori. Tot i això, en els últims anys s'ha incrementat considerablement, sent Catalunya una de les comunitats autònomes amb més incidència. L'espectacular augment en l'arribada d'aquests menors el 2017 i 2018 ha reobert el debat sobre l'acollida i la integració amb garanties d'aquest col·lectiu. El fràgil equilibri entre protecció i control de fluxos migratoris evidencia les greus dificultats de les Administracions per fer front a aquest fenomen. L'increment d'arribades ha provocat una saturació i sobre-demanda en el circuit d'atenció a la infància i l'adolescència, el qual necessita professionals degudament formats i coneixedors del fenomen dels MENA, per atendre'ls ade-

quadament i per implementar els recursos més idonis per aconseguir la integració a casa nostra d'aquests adolescents i joves que van decidir emprendre un projecte migratori per millorar les seves vides i la dels seus familiars.

La UFR Escola de Treball Social de la Universitat de Barcelona, el Col·legi de Treball Social de Catalunya i la Fundació IDEA han dissenyat conjuntament el nou Curs de postgrau Menors Estrangers No Acompanyats: Persones en trànsit a la recerca d'una vida digna, per oferir a les institucions públiques, les entitats socials, i els/les professionals dels diferents camps del treball social i de l'acció social, un corpus formatiu sobre els nous paradigmes que estan cridats a transformar profundament el model vigent d'atenció a les persones migrades adolescents i joves; reorientar el rol dels/les treballadors/es socials i altres professionals de l'acció social que intervenen en el seu acompanyament, atenció i suport; i impulsar en els propers anys els necessaris canvis sistèmics i instrumentals que ho facin possible, incorporant el procés migratori com a part intrínseca de la intervenció social.

CALENDARI, HORARI I CRÈDITS:

- Hores de classe: 250
- Calendari: de finals d'octubre 2018 a finals de maig 2019
- Horaris: divendres a la tarda i dissabtes al matí
- Crèdits: 30

LLOC:

- Campus Mundet de la UB
- Col·legi de Treball Social de Catalunya

DESTINATARIS:

- Persones amb estudis previs de qualsevol disciplina social, especialment el treball social i les ciències socials, que tenen inquietud per aprofundir sobre el col·lectiu per millorar la seva pràctica professional.
- Directius/ves, professionals i tècnics/ques de l'administració local, d'entitats del tercer sector i d'empreses, relacionats amb els serveis d'atenció als MENA.
- Graduats universitaris interessats en la intervenció social, els drets humans i socials, i les noves polítiques d'integració d'aquest col·lectiu.

METODOLOGIA I ACTIVITATS:

- Seminaris de ponències magistrals de professionals de reconegut prestigi a nivell nacional o internacional.
- Sessions teòriques i pràctiques a càrrec de professorat i de professionals experts.
- Amb la presència de joves del col·lectiu que abordaran en primera persona els recorreguts del sistema i exposaran la seva vivència personal.
- Amb pràctiques en dispositius, centres i serveis pioners, públics i del tercer sector.
- Amb dos viatges opcionals, un a França i l'altre al Marroc.
- Amb un treball final, a través de la metodologia d'Aprenentatge Servei, de disseny d'un projecte d'intervenció social innovador aplicable a un servei o programa concret.
- Amb tutories individualitzades.

SORTIDES PROFESSIONALS:

- Administració pública i entitats del tercer sector: per poder impulsar, desplegar i gestionar nous models, polítiques, serveis i instruments d'intervenció social, així com orientar i coordinar equips de professionals de l'acció social.
- Institucions de recerca especialitzades en els àmbits de les ciències socials, les polítiques socials i els drets de ciutadania.

PREU I INSCRIPCIONS:

- 2.450 euros
- 10% bonificació per als col·legiats/des al Col·legi de Treball Social
- Les despeses dels viatges a França i Marroc (viatges opcionals) no estan incloses al preu
- Preinscripcions a partir del 23 de juliol 2018 al Col·legi de Treball Social (cal presentar carta de motivació i CV)
- Matrícules a partir de l'1 d'octubre a la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona

OBJECTIUS DEL CURS:

Proporcionar formació especialitzada per al coneixement, la comprensió i la reflexió del fenomen dels MENA, per avançar en la implementació i consolidació dels principis establerts en la Convenció dels Drets de la Infància des d'una perspectiva complexa i multidisciplinària, a partir d'una aproximació tant teòrica com pràctica, i tant professionalitzadora com acadèmica.

Promoure una aproximació professionalitzadora, adreçada a la formació de professionals, tècnics, gestors i directius, encaminada a buscar processos d'innovació a través del seguiment del "parcours de vie" (curs de la vida) de forma integral en la intervenció social, des d'un vessant interdisciplinari, i donant una especial rellevància a la participació dels/de les joves en tot el procés, per impulsar canvis sistèmics i instrumentals en la forma d'entendre l'atenció i la integració d'aquest col·lectiu a Catalunya.

Facilitar l'aproximació acadèmica adreçada a la formació per a la investigació aplicada en l'àmbit del treball social, les ciències socials i altres disciplines relacionades.

Afavorir l'establiment de relacions internacionals amb agents públics i/o privats que en territoris transfronterers detecten, intervenen i actuen amb el col·lectiu dels MENA.

CONTINGUTS:

MÒDUL 1: EXPECTATIVES I REALITATS: OBJECTIUS EN TRÀNSIT

■ Bloc 1.1. Aproximació al fenomen i a la qüestió de gènere

- 1.1.1. Conceptualització del fenomen
- 1.1.2. Estatut de refugiat i asil
- 1.1.3. El tràfic d'essers humans
- 1.1.4. El col·lectiu rom. Una realitat amagada

■ Bloc 1.2. Legislació

- 1.2.1. Menors estrangers en conflicte amb les Administracions Públiques
- 1.2.2. La determinació de l'edat
- 1.2.3. El dret a rebre protecció de las Administracions Públiques
- 1.2.4. L'accés a la documentació, a l'educació i a la salut

■ Bloc 1.3. Internacionalització del fenomen: viatge al sud de França

MÒDUL 2: RECORREGUTS I ACOMPANYAMENTS: BIFURCACIONS DEL SISTEMA

■ Bloc 2.1. De la minoria a la majoria d'edat

- 2.1.1. Circuit de protecció
- 2.1.2. Protecció i justícia
- 2.1.3. El trànsit a la majoria d'edat

■ Bloc 2.2. Competències professionals del Treball social

- 2.2.1. L'ètica des de la professió
- 2.2.2. Les funcions amb el col·lectiu i les seves intervencions
- 2.2.3. Les xarxes de suport

MÒDUL 3: INNOVACIONS I INTERVENCIONS: SUMANT DIVERSITATS

■ Bloc 3.1. Dimensió teòrica de la intervenció integral

- 3.1.1. La intervenció social i perspectiva de les fortaleces
- 3.1.2. El Poder i la capacitat d'actuar
- 3.1.3. El contínuum individual, grupal i comunitari
- 3.1.4. Intervenció social i dimensió relacional

■ Bloc 3.2. Intervenir amb mirada de salut

- 3.2.1. L'estat de salut
- 3.2.2. Els malestars

■ Bloc 3.3. Estratègies d'intervencions socials i educatives

- 3.3.1. La interculturalitat, un moment d'igualtat
- 3.3.2. L'acollida, una oportunitat per establir vincles
- 3.3.3. Intervenció tutorial, construir expectatives i curar ferides
- 3.3.4. El rencontre familiar a distància
- 3.3.5. Un món d'activitats, propostes per créixer, una mirada apreciativa
- 3.3.6. Pràctiques restauratives, mesures educatives, estratègies i solucions

■ Bloc 3.4. Innovem cap a la participació: reflexió i experiències

- 3.4.1. La participació als centres de menors
- 3.4.2. La consciència col·lectiva
- 3.4.3. Un projecte de participació grupal i comunitària
- 3.4.4. Algunes experiències d'èxit

MÒDUL 4 APROXIMACIÓ PRÀCTICA AL CIRCUIT DE PROTECCIÓ I A LA XARXA D'ADULTS

Visites i estades a 8 serveis i recursos de la xarxa de protecció i xarxa d'adults (servei de fiscalia i trasllat, centre de primera acollida, centre d'acolliment, centre residencial (CRAE), recursos formatius d'autonomia, recursos residencials d'autonomia, centre de dia d'adults i recursos d'emergència per adults).

MÒDUL 5: DESENVOLUPAMENT I COOPERACIÓ INTERNACIONAL: RECONeixENT EL BAGATGE D'ORIGEN**■ Bloc 5.1. Representacions, sabers i pràctiques envers el desenvolupament i la cooperació amb el Magrib**

- 5.1.1. La "invenció" de la pobresa al Tercer món i el tortuós camí cap al desenvolupament
- 5.1.2. La institucionalització del desenvolupament: els actors, els coneixements i les accions
- 5.1.3. Desenvolupament, cooperació i migracions

■ BLOC 5.2. La cooperació per al desenvolupament amb el Magrib

- 5.2.1. A Espanya i a Catalunya
- 5.2.2. Les accions de la cooperació al Magrib

■ BLOC 5.3. Experiències de cooperació al Marroc i al Senegal amb els MENA**■ BLOC 5.4. Internacionalització del fenomen: viatge al Marroc****MÒDUL 6: TREBALL FINAL DE POSTGRAU: DISSENY D'UN PROJECTE SOCIAL I EDUCATIU****■ Bloc 6.1. Emmarcament del projecte. La metodologia de l'Aprenentatge Servei.****■ Bloc 6.2. Tutories grupals****DIRECCIÓ I PROFESSORAT:****■ Direcció:** Dra. Violeta Quiroga (UB) i David Rodríguez (Fundació Idea)

■ Professorat: més de 40 docents, professorat de la UFR Escola de Treball Social de la UB i experts/es en les matèries dels diversos mòduls. Alguns dels/de les professors/res: Dra. Violeta Quiroga, Dra. Belen Parra, Dra. Paula Duran, Dr. Ferran Cortes, Dra. Anna Forés, David Rodríguez, Carme Almudena González, Albert Parrés, Maria Rosa Cendón, Juan franciscà Jiménez, Francina Plana, Maria José Bartrina Andrés, Mar Valls Botet, Oriol Janer, Maria Dolores Rodríguez, Montse Alfaro, Carme Guasch...